

Sygn. akt VU 234/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 maja 2017 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSO Beata Łapińska

Protokolant stażysta Katarzyna Pielużek

po rozpoznaniu w dniu 17 maja 2017 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku L. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

o wysokość emerytury i wysokość kapitału początkowego

na skutek odwołania L. B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

z dnia 21 stycznia 2016r. sygn. (...) i z dnia 25 stycznia 2016 r. sygn. (...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję z dnia 21 stycznia 2016 roku w ten sposób, że zobowiązuje organ rentowy do ponownego ustalenia kapitału początkowego poprzez uwzględnienie do stażu pracy L. B. okresów pracy od 22 sierpnia 1977 roku do 31 grudnia 1977 roku i od 1 maja 1978 roku do 31 maja 1978 roku z tytułu zatrudnienia w (...) w P.;

2. zmienia zaskarżoną decyzję z dnia 25 stycznia 2016 roku w ten sposób, że zobowiązuje organ rentowy do zaliczenia do stażu pracy L. B. okresów pracy od 22 sierpnia 1977 roku do 31 grudnia 1977 roku i od 1 maja 1978 roku do 31 maja 1978 roku z tytułu zatrudnienia w (...) w P..

Sygn. akt V U 234/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 21 stycznia 2016 roku, znak (...) -2015 Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. przeliczył kapitał początkowy L. B. na dzień 1 stycznia 1999 roku, ustalając go na kwotę 99 036,74 zł. Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz wskaźnika wysokości tej podstawy przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 58,97%, a podstawa wymiaru kapitału początkowego – 719,96 zł. Z kolei współczynnik proporcjonalny do osiągniętego na dzień 31 grudnia 1998 roku wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego wynoszącego łącznie 24 lata i 21 dni ustalono na poziomie 86,29%. ZUS przyjął średnie dalsze trwanie życia wynoszące 209 miesięcy.

Kolejną decyzją z dnia 25 stycznia 2016 roku, znak (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. przyznał L. B. emeryturę od dnia 1 grudnia 2015 roku, to jest od dnia osiągnięcia wieku emerytalnego. Wysokość emerytury została obliczona zgodnie z zasadami określonymi w art. 26 ustawy emerytalnej i wyniosła 1 670,37 zł brutto. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy podał, że nie uwzględnił okresów od dnia 22 sierpnia 1977 roku do dnia 31 grudnia 1977 roku oraz od dnia 1 maja 1978 roku do dnia 31 maja 1978 roku, ponieważ zgodnie z przedłożoną dokumentacją

wnioskodawczyni nie występowała w tym okresie na listach płac. Ponadto organ rentowy poinformował L. B., że do wyliczenia świadczenia przyjęto wynagrodzenie minimalne za okres od dnia 1 stycznia 1975 roku do dnia 15 marca 1975 roku oraz od dnia 1 stycznia 1976 roku do dnia 3 kwietnia 1977 roku. Ubezpieczona została pouczona, że w przypadku przedłożenia w ciągu miesiąca dokumentacji potwierdzającej faktycznie osiągnięte wynagrodzenia, emerytura zostanie przeliczona od daty nabycia prawa.

W odwołaniu z dnia 24 lutego 2016 roku L. B. wniosła o zmianę zaskarżonej decyzji z dnia 25 stycznia 2016 roku o przyznaniu prawa do emerytury. W uzasadnieniu podała, że w okresie od dnia 1 lipca 1974 roku do dnia 30 listopada 2015 roku przepracowała 41 lat i 5 miesięcy. Dlatego wysokość emerytury i ustalony przez ZUS staż pracy uznała za znacznie zaniżone.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, powielając argumentację przedstawioną w zaskarżonej decyzji.

Na rozprawie w dniu 12 stycznia 2017 roku wnioskodawczyni sprecyzowała swe zarzuty podnosząc, że domaga się zaliczenia okresów zatrudnienia w (...) w P. od dnia 22 sierpnia 1977 roku do dnia 31 grudnia 1977 roku oraz od dnia 1 maja 1978 roku do dnia 31 maja 1978 roku. Nie zgłosiła natomiast zastrzeżeń co do zastosowania przez organ rentowy stawki w wysokości minimalnego wynagrodzenia do okresów od dnia 1 stycznia 1975 roku do dnia 15 marca 1975 roku oraz od dnia 1 stycznia 1976 roku do dnia 3 kwietnia 1977 roku. Ubezpieczona podniosła także, że nie zgadza się zarówno z decyzją o przyznaniu emerytury, jak i o ustaleniu wysokości kapitału początkowego, które to decyzje zostały jej doręczone tego samego dnia.

W piśmie procesowym z dnia 9 lutego 2017 roku organ rentowy zaznaczył, że w złożonym odwołaniu wnioskodawczyni zaskarżyła decyzję z dnia 25 stycznia 2016 roku o przyznaniu emerytury, natomiast brak jest odwołania od decyzji z dnia 21 stycznia 2016 roku o ponownym ustaleniu kapitału początkowego.

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych ustalił następujący stan faktyczny w sprawie:

W dniu 19 sierpnia 2015 roku, urodzona w dniu (...) L. B. wniosła o ustalenie kapitału początkowego. Do wniosku załączyła między innymi świadectwo pracy, z którego wynika, że w okresie od dnia 22 sierpnia 1977 roku do dnia 30 września 1990 roku była zatrudniona na stanowisku księgowej w (...) w P., uzyskiwała wynagrodzenie zasadnicze w wysokości 208 000 zł, premię regulaminową oraz 16% dodatek stażowy. W świadectwie pracy nie wskazano, aby w okresach od dnia 22 sierpnia 1977 roku do dnia 31 grudnia 1977 roku oraz od dnia 1 maja 1978 roku do dnia 31 maja 1978 roku wnioskodawczyni korzystała z urlopu bezpłatnego.

(dowód: wniosek o ustalenie kapitału początkowego, świadectwo pracy z dnia 2 października 1990 roku, k. bez nr w aktach kapitału początkowego)

Wnioskodawczyni nie występuje na listach płac w okresach od dnia 22 sierpnia 1977 roku do dnia 31 grudnia 1977 roku oraz od dnia 1 maja 1978 roku do dnia 31 maja 1978 roku.

(dowód: zaświadczenie z dnia 28 listopada 2003 roku, listy płac, k. bez nr w aktach kapitału początkowego)

W dniu 10 listopada 2015 roku L. B. złożyła wniosek o przyznanie prawa do emerytury. Do wniosku załączyła:

- wystawione przez Spółdzielnię Kółek Rolniczych w P. zaświadczenie, z którego wynika, że wnioskodawczyni była pracownikiem (...) w P. od dnia 22 sierpnia 1977 roku do dnia 30 września 1990 roku, a nie była członkiem (...).

- wystawione przez Spółdzielnię Kółek Rolniczych w W. zaświadczenie, z którego wynika, że wnioskodawczyni była pracownikiem (...) w W. w okresie od dnia 1 listopada 1974 roku do dnia 15 marca 1975 roku i od dnia 1 lipca 1975 roku do dnia 3 kwietnia 1977 roku, a nie była członkiem (...).

(dowód: zaświadczenie z dnia 15 lipca 2001 roku, k. 8 w aktach emerytalnych)

Decyzją z dnia 20 listopada 2015 roku organ rentowy ponownie ustalił wysokość kapitału początkowego wnioskodawczyni na kwotę 54 243,86 zł. Do stażu pracy nie zaliczono okresów od dnia 1 listopada 1974 roku do dnia 15 marca 1975 roku, od dnia 1 lipca 1975 roku do dnia 3 kwietnia 1977 roku, od dnia 22 sierpnia 1977 roku do dnia 17 września 1980 roku, od dnia 1 listopada 1980 roku do dnia 16 maja 1982 roku oraz od dnia 17 maja 1984 roku do dnia 30 września 1990 roku, ponieważ brak była informacji, czy wnioskodawczyni należała do członków (...) w W. i P..

(dowód: decyzja z dnia 20 listopada 2015 roku wraz z załącznikiem, k. bez nr w aktach kapitału początkowego)

Decyzją z dnia 21 stycznia 2016 roku, po zapoznaniu się z zaświadczeniami ze (...) w W. i P. wskazujących, że wnioskodawczyni była członkiem (...), organ rentowy ponownie przeliczył kapitał początkowy wnioskodawczyni. Do obliczenia wysokości kapitału początkowego organ rentowy nie uwzględnił okresów zatrudnienia wnioskodawczyni od dnia 22 sierpnia 1977 roku do dnia 31 grudnia 1977 roku oraz od dnia 1 maja 1978 roku do dnia 31 maja 1978 roku w (...) w P..

(okoliczności niesporne)

Z kolei zaskarżoną decyzją z dnia 25 stycznia 2016 roku organ rentowy przyznał wnioskodawczyni prawo do emerytury. Wysokość świadczenia została obliczona poprzez zsumowanie kwoty składek zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji, to jest 100 974,41 zł i kwoty zwaloryzowanego kapitału początkowego, to jest 324 468,26 zł, a następnie podzielenie tej sumy przez średnie dalsze trwanie życia – 254,7 miesięcy, co dało kwotę 1 670,37 zł brutto.

(okoliczności niesporne)

W piśmie procesowym z dnia 1 marca 2017 roku organ rentowy wyjaśnił, iż po uwzględnieniu okresu zatrudnienia od dnia 22 sierpnia 1977 roku do dnia 30 września 1990 roku kapitał początkowy wnioskodawczyni wynosi 100 999,25 zł, natomiast emerytura na dzień przyznania świadczenia 1695,61 zł brutto.

(dowód: pismo organu rentowego z dnia 1 marca 2017 roku, k. 18 akt sprawy)

W okresach zatrudnienia w (...) w P. od dnia 22 sierpnia 1977 roku do dnia 31 grudnia 1977 roku oraz od dnia 1 maja 1978 roku do dnia 31 maja 1978 roku wnioskodawczyni nie korzystała z urlopu bezpłatnego ani z urlopu wychowawczego. Ubezpieczona urodziła dzieci w latach osiemdziesiątych. Decyzje ZUS w przedmiocie ustalenia wysokości kapitału początkowego i przyznania prawa do emerytury otrzymała tego samego dnia.

(dowód: zeznania wnioskodawczyni, nagranie od minuty 2:11 do minuty 12:24, protokół z rozprawy z dnia 17 maja 2017 roku, k. 21-21v akt sprawy)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Na wstępie należy wskazać, że wnioskodawczyni, jako ubezpieczonej urodzonej po dniu 31 grudnia 1948 roku, przysługuje emerytura na podstawie zasad sprecyzowanych w art. 26 i art. 25 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 887 ze zm.). W myśl art. 26 ust. 1 ww. ustawy emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia ustalonej w sposób określony w art. 25 przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego, z uwzględnieniem ust. 5 i art. 183. Przepis art. 25 ust. 1 ww. ustawy stanowi zaś, że podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota składek na ubezpieczenia emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art. 173-175 oraz

kwot środków zewidencjonowanych na subkoncie, o którym mowa w art. 40a ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych, z zastrzeżeniem ust. 1a i 1b oraz art. 185.

Jak wynika zaś z § 22 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno- rentowe (Dz. U. z 2011 r. Nr 237, poz. 1412) jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania oraz spółdzielczej umowy o pracę jest świadectwo pracy, zaświadczenie płatnika składek lub innego właściwego organu, wydane na podstawie posiadanych dokumentów lub inny dokument, w tym w szczególności: 1) legitymacja ubezpieczeniowa; 2) legitymacja służbowa, legitymacja związku zawodowego, umowa o pracę, wpis w dowodzie osobistym oraz pisma kierowane przez pracodawcę do pracownika w czasie trwania zatrudnienia.

W postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość mogą być udowadniane wszelkimi środkami dowodowymi, przewidzianymi w k.p.c. Ograniczenia dowodowe zawarte w ww. rozporządzeniu dotyczą bowiem wyłącznie postępowania przed organem rentowym. Nie mają więc zastosowania w postępowaniu sądowym, opartym na zasadzie swobodnej oceny dowodów (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 grudnia 2006 roku, sygn. akt I UK 179/06, LEX nr 342283).

Organ rentowy domagał się oddalenia odwołania wnioskodawczynie, a to z tego względu, że ubezpieczona nie zaskarżyła decyzji o ponownym ustaleniu kapitału początkowego, a jedynie decyzję o przyznaniu prawa do emerytury. Podkreślić jednak trzeba, że ubezpieczona na każdej z rozpraw wskazywała, że obie decyzje otrzymała tego samego dnia, a skonstruowane zarzuty dotyczyły obu rozstrzygnięć. Co szczególnie istotne, decyzja ZUS o ustaleniu kapitału początkowego nie była prawomocna w dniu wniesienia przez wnioskodawczynię odwołania. Dodatkowo podnieść należy, że to w decyzji przyznającej prawo do emerytury organ rentowy wskazał, że do stażu pracy nie zaliczył okresów od dnia 22 sierpnia 1977 roku do dnia 31 grudnia 1977 roku oraz od dnia 1 maja 1978 roku do dnia 31 maja 1978 roku. Wyjaśnienia takiego brak natomiast w decyzji o ustaleniu kapitału początkowego. W konsekwencji, mając na uwadze także brzmienie przepisu art. 466 k.p.c., zgodnie z którym ubezpieczony działający bez adwokata lub radcy prawnego może zgłosić w sądzie właściwym ustnie do protokołu odwołanie oraz treść środków odwoławczych i innych pism procesowych, Sąd uznał, że odwołanie dotyczy zarówno decyzji o przyznaniu prawa do emerytury, jak i o ustaleniu wysokości kapitału początkowego.

W niniejszej sprawie wnioskodawczynie domagała się zaliczenia do okresów składkowych okresów zatrudnienia w (...) w P. w okresach od dnia 22 sierpnia 1977 roku do dnia 31 grudnia 1977 roku oraz od dnia 1 maja 1978 roku do dnia 31 maja 1978 roku. Na okoliczność zatrudnienia w ww. okresach złożyła świadectwo pracy, z którego nie wynika, aby w kwestionowanych przez organ rentowy okresach była nieobecna w pracy. ZUS odmawiając zaliczenia tychże okresów do stażu pracy ubezpieczonej jako przyczynę podał, że listy płac nie wskazują, aby wnioskodawczynie pobierała wynagrodzenie od dnia 22 sierpnia 1977 roku do dnia 31 grudnia 1977 roku oraz od dnia 1 maja 1978 roku do dnia 31 maja 1978 roku.

W tym miejscu wskazać należy, że zgodnie z powoływanym § 22 ust. 1 rozporządzenia z dnia 11 października 2011 roku to właśnie świadectwo pracy jest środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia na podstawie umowy o pracę. Listy płac, czy karty wynagrodzeń również mogą być dowodem na tą okoliczność, jednakże w głównej mierze służą ustaleniu wysokości osiąganego wynagrodzenia, co wynika z brzmienia przepisu § 21 ust. 1 ww. rozporządzenia. Ugruntowana linia orzecznicza wskazuje, że podstawowym dokumentem świadczącym o pozostawaniu w stosunku zatrudnienia jest właśnie świadectwo pracy (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 17 czerwca 2014 roku, sygn. akt III AUa 1046/13). W przedmiotowym postępowaniu brak jest okoliczności, które mogłyby świadczyć o wadliwości tego dokumentu. Stąd trudno wymagać od ubezpieczonej dokumentowania świadczenia obowiązków pracowniczych w spornych okresach za pomocą innych jeszcze środków dowodowych.

Tym samym ZUS bezpodstawnie przyjął, że wnioskodawczynie nie była zatrudniona w (...) w P. w spornych okresach. Wszak ze złożonego przez wnioskodawczynię świadectwa pracy nie wynika, aby w okresie zatrudnienia była nieobecna w pracy. Powyższe byłoby też nielogiczne w świetle zgromadzonego materiału dowodowego, albowiem nie sposób

przyjąć, aby natychmiast po nawiązaniu stosunku pracy wnioskodawczyni udała się na urlop bezpłatny. Ponadto, w kwestionowanych przez organ rentowy okresach wnioskodawczyni nie miała jeszcze dzieci, w związku z tym nie mogła też korzystać z urlopu wychowawczego. Należy mieć również na uwadze, że od sporządzenia przez pracodawcę list wynagrodzeń minęło około czterdziestu lat, co może powodować niekompletność tejże dokumentacji.

Z tych wszystkich względów Sąd uznał, że listy płac z kwestionowanych przez organ rentowy okresów nie są wystarczającym i przekonującym dowodem na stwierdzenie, że ubezpieczona nie była w spornych okresach zatrudniona w (...) w P.. O zatrudnieniu wnioskodawczyni w spornych okresach wyraźnie świadczy świadectwo pracy, a także zeznania samej ubezpieczonej, które Sąd poddał ocenie w myśl dyrektywy zawartej w art. 233 § 1 k.p.c. i uznał je za jasne, spójne i logiczne. Z zeznań tych jasno wynikało, że na początku pracy w ww. (...) nie przytrafiły się w przypadku ubezpieczonej dni usprawiedliwionej, czy też nieusprawiedliwionej absencji bez zachowania prawa do wynagrodzenia.

Wobec powyższego, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. Sąd Okręgowy zmienił zaskarżone decyzje z dnia 21 stycznia 2016 roku i z dnia 25 stycznia 2016 roku uwzględniając do stażu pracy L. B. okresy pracy w (...) w P. od dnia 22 sierpnia 1977 roku do dnia 31 grudnia 1977 roku i od dnia 1 maja 1978 roku do dnia 31 maja 1978 roku.